Soek jy 'n fantastiese tutor?

www.teachme2.com/matriek

Byeengebring deur

teachme2

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR SERTIFIKAAT/
NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

NOVEMBER 2020

PUNTE: 70

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 39 bladsye.

Kopiereg voorbehou

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees AL die instruksies aandagtig deur voordat jy die vrae beantwoord.

1. MOENIE probeer om die hele vraestel te lees nie. Raadpleeg die INHOUDSOPGAWE op die volgende bladsy en merk die vraagnommers van die tekste wat jy hierdie jaar bestudeer het. Lees hierdie vrae aandagtig deur voordat jy dit beantwoord.

2. Hierdie vraestel bestaan uit VIER afdelings:

   AFDELING A: Roman (35)
   AFDELING B: Drama (35)
   AFDELING C: Kortverhale (35)
   AFDELING D: Gedigte (35)

3. Beantwoord vrae in TWEE afdelings, soos volg:

   AFDELING A: ROMAN
   Beantwoord die vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

   AFDELING B: DRAMA
   Beantwoord die vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

   AFDELING C: KORTVERHALE
   Beantwoord die vrae oor TWEE kortverhale wat jy bestudeer het.

   AFDELING D: GEDIGTE
   Beantwoord die vrae oor TWEE gedigte wat jy bestudeer het.

   Gebruik die kontrolelys op bladsy 4 om jou te help.

4. Volg die instruksies aan die begin van elke afdeling noukeurig.

5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.

6. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.

7. Voorgestelde tydsindeling: Ongeveer 60 minute per afdeling.

8. Skryf netjies en leesbaar.

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN **Beantwoord slegs EEN vraag.**		
VRAAGNOMMER	**PUNTE**	**BLADSYNOMMER**
1. *Kringe in 'n Bos*	35	5
2. *Die Ongelooflike Avonture van Hanna Hoekom*	35	9
3. *Meeulanders*	35	13
4. *Lien se Lankstaanskoene*	35	17
AFDELING B: DRAMA **Beantwoord slegs EEN vraag.**		
5. *Poppie – Die Drama*	35	21
6. *Paljas*	35	25
7. *Fiela se kind – Die Drama*	35	29
AFDELING C: KORTVERHALE **Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale.**		
8.1 'Vegvlieënier Vivian'	17	33
EN		
8.2 'Veertig sinkplate teen die suidewind'	18	35
AFDELING D: GEDIGTE **Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte.**		
9.1 'Ek het 'n huisie by die see'	18	37
EN		
9.2 'Die boodskapper'	17	38

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

KONTROLELYS

Gebruik die kontrolelys om te verseker dat jy die vereiste GETAL vrae beantwoord.

AFDELING	VRAAGNOMMERS	GETAL VRAE BEANTWOORD	DUI AAN (✓)
A: Roman	1–4	1	
B: Drama	5–7	1	
C: Kortverhale	8	1 (2 kortverhale)	
D: Gedigte	9	1 (2 gedigte)	

LET WEL: Maak seker dat jy vrae oor slegs TWEE afdelings beantwoord het.

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord slegs EEN vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

VRAAG 1: *KRINGE IN 'N BOS* – Dalene Matthee

Lees die volgende uittreksel deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS A

… Hy was dit aan Oupoot verskuldig om hom die vernedering te spaar om voor Terblans se geweer te kniel.

Hy had nie 'n keuse nie. Dié allerlaaste taak moes hy op homself neem. Hulle het Oupoot reeds gehaat soos hulle hóm haat, en pleit om genade sou nie help nie.

Daarom loop sy voete weer oor die grond wat hy afgesweer het, hoor sy ore weer die loeries, is hy weer eens in die altyd skemer wêreld van die Bos, en daar sal Freek Terblans eers vir hóm moet skiet voordat hy op Oupoot sal kan aanlê.

Daar is vier dae oor na Vrydag toe. Die *Pictor* sal nie voor Maandag vertrek nie.

Saul Barnard, seun van die houtkapper Joram Barnard, is in die Bos ontvang en gebore en grootgemaak. Op die sewende dag van Januarie 1860 is hy kort duskant Krisjan-se-Nek onder 'n wit-els gebore omdat sy ma se tyd haar oorval het op pad Brandrug toe waar haar mense gekap het. Hy was die tweede seun. Jozef was toe reeds twee jaar oud en sy pa moes hom in die fynruigte wegsteek totdat alles verby was.

Sy ma kon lees en skryf. Hulle had 'n Bybel en sy het vir hom en Jozef ook leer lees en skryf. Sy pa kon nie lees nie. Hy het gesê 'n man hoef nie te kan lees en skryf om hout te werk nie.

1.1 Waar was Saul toe Maska vir hom die slegte nuus oor Oupoot gebring het? (1)

1.2 Hoekom wou Jozef vir Oupoot laat skiet? (1)

1.3 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.3) neer.

Jozef en Saul het van kinderdae af verskillend oor dinge gedink. Tog het Jozef by meer as een geleentheid vir Saul ...

A geglo.
B betaal.
C beskerm.
D weggekruip. (1)

1.4 Waarom was dit vir Saul as jongman so moeilik om in sy pa se span hout te kap? (1)

1.5 Noem TWEE voorbeelde van hoe die Bosmense vir Saul, in die tyd toe hy vir MacDonald gewerk het, onregverdig behandel het. (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.6 Saul het vroeg die Maandagoggend by Maska in die Bos aangekom.

1.6.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Maska was (opgewonde/ontsteld) toe hy hoor wat Saul met die geweer wou doen wat hy kom leen het. (1)

1.6.2 "... en daar sal Freek Terblans eers vir hóm moet skiet voordat hy op Oupoot sal kan aanlê." (Reël 7–8)

Wat lei ons uit hierdie reëls af oor Saul se gevoel vir Oupoot? (1)

1.7 Saul en Oupoot het mekaar verstaan.

Motiveer hierdie stelling deur te verwys na:

1.7.1 Die band tussen Saul as mens en Oupoot as dier (1)

1.7.2 Oupoot wat gedurig vir Saul uitgekyk het (1)

1.7.3 Hoe albei oor die Bos gevoel het (1)

1.8 Saul was op pad oorsee omdat hy vir Jozef kwaad was.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

1.9 Wat bedoel Saul as hy praat van "die **grond** wat hy **afgesweer** het"? (Reël 6) (1)

1.10 Wat was die belangrikste les wat Jozef, uit sy gesprek met Saul aan die einde van die roman, kon leer? (1)

1.11 Die bou van enige roman steun swaar op oorsaak en gevolg van gebeure.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (1.11.1 tot 1.11.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.11.1	Saul is baie seker dat hy sy eenman-oorlog in die Bos verloor.	A	Saul sien na jare weer vir Ou Sanna.
1.11.2	Na vier dae in die Bos en op Oupoot se spoor, is Saul honger.	B	Saul se terugkeer na die Bos is vir hom lekker.
1.11.3	Oupoot is haastig op pad Meulbos toe.	C	Saul moet sy oorspronklike plan, waarom hy terug in die Bos is, verander.
1.11.4	Dit is belangrik dat die Bos sy koning moet behou.	D	Saul is baie stil in sy vriend se geselskap op die skip.
		E	Saul het nie nodig om 'n derde sirkel te voltooi in sy soektog na Oupoot nie.

(4 x 1) (4)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS B

Hy hoor die skoot toe hy aan die bopunt van Streepbos deur die seweweeksvarings sukkel, en dit voel of die skoot sy eie lyf tref. Amper onmiddellik ná die knal dreun dit deur die Bos van die uittrompetter van 'n olifant se pyn. Harder en harder en harder, totdat die bloed in Saul wil verys en die tweede skoot godsgenadiglik die verskriklike angsbasuin tot stilte ruk, en die bosvloer onder die neerslaan van tonne sidder.

Here?

En die wêreld begin stadig om hom tol en tol en tol.

Here?

Eers toe die gevoel van eie dood deur hom gaan, ruk die tollende ruigtes tot stilstand en stoot bitter klonte askoek in sy keel op.

"God, hulle het Oupoot geskiet!"

Nie 'n voël se roep nie – nie woede nie – nie 'n tak se kraak nie – niks. Asof die Bos in bo-aardse stilte sy skok uitgalm en in verborgenheid sy rou oor sy koning bekla.

Ná 'n ruk begin 'n enkele loerie kok-kok-kok soos een wat tydsaam huil.

Saul kruip van sy braaksel weg en gaan lê met sy gesig teen die koel aarde soos teen 'n hoeder, totdat sy liggaam verby grense vlug en die droë snikke deur hom breek.

"Baas Saul!" Maska se stem kom uit 'n tonnel. "Baas Saul!" Diep uit die tonnel.

1.12 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Dit was (Joram/Maska) wat moes probeer keer dat Oupoot geskiet word. (1)

1.13 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Oupoot is by (Meulbos/Groot-Eiland) geskiet. (1)

1.14 Wie het uiteindelik vir Oupoot geskiet? (1)

1.15 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.15) neer.

Saul het naar geword en byna flou geval toe Oupoot geskiet is. Dit dui daarop dat Saul ...

A tevrede was dat Oupoot toe sou kon rus.
B verskriklik ontsteld was oor Oupoot se dood.
C baie honger was na sy lang soektog na Oupoot.
D bly was dat Oupoot vinnig gesterf het en nie gely het nie. (1)

1.16 Daar was uiterlike konflik tussen Saul en Maska onmiddellik na Oupoot geskiet is. Waaroor het hulle twee verskil? Verwys na elke karakter se standpunt. (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.17 Verduidelik waarom ons kan sê dat Saul reg was in sy besluit dat geen deel van Oupoot die Bos moes verlaat nie. (2)

1.18 Voltooi die volgende paragraaf deur elke keer net EEN WOORD in te vul. Skryf slegs die KORREKTE woord langs die vraagnommers (1.18.1 tot 1.18.4) neer.

Toe Saul (1.18.1) ... jaar oud was, het hy 'n bloubokkie gevang vir vleiskos. Hy het onthou dat die grootmense gesê het dat hierdie bokkie se (1.18.2) ... in sy kop sit. Saul het die kop oopgekap en gesien dat die grootmense vir hom (1.18.3) ... het. Hier het Saul se soeke na die (1.18.4) ... begin. (4)

1.19 Saul het Oupoot vir vyf dae agtervolg. Sy doel was om vir Oupoot te skiet.

Verduidelik wat Saul van plan laat verander het. Gee TWEE feite in jou verduideliking. (2)

1.20 Ons ken vir Saul as iemand wat:

- Nie bang was om te baklei nie
- Nie sommer enigiets geglo het nie
- Omgegee het vir sy familie

1.20.1 Watter EEN van die eienskappe hierbo kom aan die einde van die roman in Saul se aanbod aan Jozef na vore? (1)

1.20.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 1.20.1. Konsentreer net op Saul en Jozef se gesprek in die slot van die roman. (1)

1.21 Waarom, dink jy, was dit belangrik dat Saul aan die einde van die roman moes terugkeer Bos toe? (1)

[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 2: *DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM* – Marita van der Vyver

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS C

… Soms dink ek dis die enigste ding aan my wat nie bloot gemiddeld is nie. Wat die res betref – voorkoms, lengte en gewig, atletiese vermoë (of onvermoë), punte in die klas, gewildheid onder skoolmaats – dis alles so-so. *Comme ci, comme ça.* Soos my pa sê as hy wil maak of hy kan Frans praat.

Ek's nie juis mooi nie, maar ek's darem ook nie so onooglik dat jy my vir Aspoestertjie se stiefsuster sou aansien nie. Ek's beslis nie die middelpunt van aandag op partytjies nie, maar ek word darem nog genooi na partytjies. Selfs my puisies is gemiddeld. Ek het nie 'n akneeprobleem soos die arme ou in my klas wat die bynaam Krater gekry het nie. Maar ek het ook nie 'n vlekkelose vel soos my vriendin Sharon nie.
Dis net my verbeelding wat my onderskei. En dit steek ek meestal maar weg van my maats. Op laerskool het ek dit gebruik om maats te wen, om die lekkerste speletjies uit te dink en die grillerigste stories op te maak, maar nou's ek op 'n ouderdom waar verbeelding nie so belangrik is soos die regte haarstyl of 'n paar ingevoerde stewels nie.
Die ander ding wat my onderskei, natuurlik, is my ingewikkelde gesinslewe. En dit steek ek meestal ook maar weg. Die kinders wat wel daarvan weet, soos Sharon, dink dit moet fantasties wees om so 'n buitengewone gesin te hê.

2.1 Wat is die naam van die alter ego wat Hanna vir haarself geskep het? (1)

2.2 Waarom het Hanna vir haarself 'n alter ego geskep? (1)

2.3 Hanna se gesin was anders as ander gesinne.

Motiveer hierdie stelling deur te verwys na:

2.3.1 Hoe Hanna se ma anders as ander ma's oor trou/kinders grootmaak gedink het (1)

2.3.2 Waarom Tibo se geboorte anders as Hanna s'n was (1)

2.3.3 Hoe Hanna se biologiese pa op sy troudag aangetrek was (1)

2.4 Wat bedoel Hanna as sy sê: "Dis net my verbeelding wat my onderskei"? (Reël 11) (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.5 Hanna het dikwels haar verbeelding in haar skryfwerk gebruik.

2.5.1 Kies die KORREKTE woord uit dié tussen hakies.

In een van Hanna se fantasieverhale het sy vir haar 'n pa geskep wat 'n (tandarts/mode-ontwerper) was. (1)

2.5.2 Gee 'n rede waarom Hanna juis hierdie karakter (VRAAG 2.5.1) gekies het. (1)

2.6 Daar was niemand in Hanna se gesin wat haar skryftalent raakgesien het nie.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

2.7 Die bou van enige roman steun swaar op oorsaak en gevolg van gebeure.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (2.7.1 tot 2.7.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
2.7.1	Mana sien dat die gesin mekaar nie verstaan nie.	A	Die gesin word aan die einde van die verhaal gered.
2.7.2	Sharon kom Botterberg toe.	B	Die gesin word by fisiese oefening betrek.
2.7.3	Margot kom op Botterberg aan.	C	Die wittebrood op Botterberg word gereël.
2.7.4	Gavin kom op Botterberg aan.	D	'n Vrolike atmosfeer word by die vakansie geskep.
		E	Die pad na Botterberg is moeilik.

(4 x 1) (4)

2.8 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (2.8) neer.

Tibo en Amos het Hanna kwaad gemaak, want hulle het ...

A haar sjokolade geëet.
B in haar goed gekrap.
C haar al die skottelgoed laat was.
D gelag terwyl sy haar gedig voorgedra het. (1)

2.9 Gee TWEE redes waarom die opinie wat Hanna aan die begin van die roman oor Margot gehad het, onregverdig was. (2)

2.10 Watter rol het die reënstorm in die verhaal gespeel? (1)

2.11 Waarom was Hanna nie so opgewonde oor haar verjaarsdag op Botterberg nie? (1)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS D

"Wel, dit lyk nie of hierdie babatjie in 'n hospitaal gebore gaan word nie," sê my ma met 'n dapper glimlag.
"Maar waar … wat gaan ons … wat gaan gebeur?" stotter Tibo, amper so bleek soos Beyers.
"Dis te vroeg!" kerm Beyers.
"Hanna was 'n gesonde baba, Bey, al het sy vroeg opgedaag. Ek weet nie, miskien het ek my misgis met die datum. Jy weet hoe sleg is ek met datums …"
Beyers staar na haar met verwilderde oë. "Ek sal help, Mana" sê Margot en staan op om my ma se skouers te kom masseer. "Ek was 'n verpleegster."
"Jy was wát?"
As die koningin moes aankondig dat sy eintlik op Uranus gebore is, sou my ma nie meer verstom gelyk het nie. "Ek het vier jaar verpleeg voor ek agtergekom het ek het 'n fout gemaak. Ek het 'n operasieteater met die ander soort teater verwar." Sy trek haar skouers ongeërg op. "Ek was maar altyd 'n dumb blond, nè?"
"Jy was nog nooit dom nie, Margot," sê Beyers met 'n gesig wat straal van verligting. "En jy was ook nooit rêrig blond nie, nè? Ek het heeltemal vergeet van jou verpleegopleiding!"
"O, ek neem jou nie kwalik nie, Beytjie. Dit was voor jou tyd. Kom ons hoop ek het nie alles vergeet nie."
"Het jy al gehelp om 'n baba te vang?" vra Mana en krimp ineen toe die volgende kraampyn haar tref.

2.12 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Mana kon nie betyds by die hospitaal uitkom vir Ditjie se geboorte nie omdat (dit Hanna se verjaarsdag was/die rivier afgekom het). (1)

2.13 Waarom was dit goed vir Hanna dat sy met Gavin oor haar geboorte gepraat het? (1)

2.14 Kies die KORREKTE woord uit dié tussen hakies.

Om met Ditjie se geboorte te help, moes Margot haar (grimering afwas/naels knip). (1)

2.15 Voltooi die volgende paragraaf deur elke keer net EEN WOORD in te vul. Skryf slegs die KORREKTE woord langs die vraagnommers (2.15.1 tot 2.15.4) neer.

Na die baba se geboorte moes 'n paar belangrike besluite geneem word. Die baba moes 'n naam kry wat iets met (2.15.1) … te doen gehad het. Toe Sharon se ouers saam met Luke in die (2.15.2) … opgedaag het, moes hulle besluit wie gaan op Botterberg bly en wie gaan die berg verlaat. Margot sou saamgaan, want sy moes betyds in (2.15.3) … wees. Toe het (2.15.4) … aangebied om die kinders op te pas. (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.16 Verduidelik watter innerlike konflik daar by Mana tydens die baba se geboorte was. Onthou om albei kante van die konflik te noem. (2)

2.17 Ons ken vir Margot as iemand wat:

- Graag komplimente uitdeel
- Leiding neem as daar 'n krisis is
- Moeite doen om gesond te lewe

2.17.1 Watter EEN van die eienskappe hierbo kom tydens Ditjie se geboorte die beste na vore? (1)

2.17.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 2.17.1. (1)

2.18 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (2.18) neer.

Uit Hanna en Margot se afskeidsgroet kan 'n mens aflei dat Margot vir Hanna gemotiveer het om …

A 'n roman te skryf.
B gereeld te oefen.
C haarself mooi te grimeer.
D mooi na haar sussie te kyk. (1)

2.19 Hoe verskil Gavin se geskenk vir Hanna se vyftiende verjaarsdag van al sy vorige geskenke aan haar? (2)

2.20 Gavin het 'n belangrike rol in Hanna se lewe gespeel, maar Margot sou Gavin ook lank onthou.

Watter les het Margot by Gavin geleer? (1)

2.21 Hanna het besluit om 'n roman te skryf met die titel: *Die Ongelooflike Avonture van Hanna Hoekom: 'n Ware Verhaal*.

Verduidelik waarom dit 'n gepaste titel sou wees. Gee TWEE feite. (2)
[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 3: *MEEULANDERS* – Esta Steyn

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS E

Hansie raak al hoe meer verleë en probeer red wat te redde is: "Duiker, ek sal kyk wat ek kan saamstuur. Sê vir Twilight ek het nog vier baadjietjies klaar. Ek stuur dit môre saam. Pienketjies. Mens moet darem iets pienks hê. Nou goed dan, Duiker, hoor. Oor en uit!"

Hansie sit die mikrofoon neer voordat die stem nog iets kan kwytraak. Sy kyk skaam na Ryna, duidelik ontsteld oor Jacob se tirade. "Ag, juffrou," probeer sy verduidelik, "dis nou seker maar 'n misverstand. Jy weet, dinge op Meeuland is maar moeilik. Jacob se assistent, wat met die onderhoud van die geboue gehelp het, is al maande lank weg. En sy ou vroutjie is in die ander tyd. Hul eerstetjie. Maar hy sal wel weer bedaar. Heidenland, juffrou. Jy weet mos die mans kan so maklik moeilik raak oor niks."

Ryna kry haar jammer. "Ant Hansie," sê sy sag, "my naam is Ryna."

En sy kyk in Hansie se begrypende bruin oë. Dis oë wat al seergekry het, weet sy. Dis oë wat al die wêreld se swaar kant gesien het.

Maar Die Stem het haar tog ontstel.

Ek het nêrens anders om heen te gaan nie. My verlede is weg. En ek is nie welkom in die nuwe lewe waarheen ek op pad is nie.

3.1 Vir wie het Ryna heel eerste vertel wat in haar verlede gebeur het? (1)

3.2 Ryna kon nie teruggaan na waar sy vandaan gekom het nie.

Motiveer hierdie stelling deur te verwys na:

3.2.1 Wat met haar huis gebeur het (1)

3.2.2 Wat van haar man en seun geword het (1)

3.2.3 Wat die moontlike rede vir al die bogenoemde gebeure was, volgens die polisie (1)

3.3 Ryna het swaar gekry in Kaapstad.

3.3.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Ryna is in Kaapstad in die Silkwood-kliniek opgeneem omdat die gebeure in haar lewe haar baie (ontstel het/aggressief gemaak het). (1)

3.3.2 Waaruit kan ons aflei dat prof. Van Keulen in hierdie tyd vir Ryna omgegee het? (1)

3.4 Waarom het Ryna haar aansoekvorms om Meeuland toe te gaan, onder haar tweede naam en nooiensvan ingevul? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.5 Wat word bedoel met die woorde: "Jacob se tirade"? (Reël 6) (1)

3.6 Jacob was vriendelik teenoor Ryna toe hy haar vir die eerste keer op die Sterretjie ontmoet het.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

3.7 Die bou van enige roman steun swaar op oorsaak en gevolg van gebeure.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (3.7.1 tot 3.7.4) neer.

KOLOM A	KOLOM B
3.7.1 Skalla verkrag Marietjie.	A Elsabet gaan soek aanvaarding op Meeuland.
3.7.2 Miena sterf.	B Fred hou mosselvlotte by Meeuland.
3.7.3 Ryna doen vir drie jaar navorsing oor kusvoëls.	C Jannerik gaan treur op Meeuland.
3.7.4 Jackie Stevens se skelm verhouding met Fred kom uit.	D Attie besluit om op Meeuland te gaan werk.
	E Jacob vlug met sy hartseer Meeuland toe.

(4 x 1) (4)

3.8 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.8) neer.

Ryna het verkies om self haar blyplek op Meeuland reg te kry omdat ...

A sy kreatief was en graag die plek wou versier.
B sy skaam was oor die min goed wat sy gebring het.
C dit iets sou wees waarmee sy haar kon besig hou.
D die Langhanse haar nie hartlik op Meeuland verwelkom het nie. (1)

3.9 Verduidelik waarom ons kan sê dat Jannerik die regte besluit geneem het toe hy vir klein Janka Meeuland toe geneem het. Gee TWEE feite. (2)

3.10 Hoekom, dink jy, het Elsabet vir Fred bo Jacob gekies? (1)

3.11 Waarom voel 'n mens hartseer om te lees dat Ryna, na haar drie jaar op Meeuland, wou teruggaan Kaap toe? (1)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS F

"Dit was," sê Doreen sag. "Verstaan jy as ek sê dat ek dit ook vir Jason wil doen? Sodat ek oor 'n jaar of drie in sy oë kan kyk en kan sê: Dis wat ek met hierdie pyn gemaak het?"

"Ek verstaan dit," sê Ryna.

Dis soos om 'n boom te plant.

Stellenbosch lê gul en groen onder sy eikedrag. Meneer Naudé van Quattro het vir Ryna padaanwysings gestuur van die lokaal waar die onthaal gehou gaan word en hulle vind die ou Kaap-Hollandse herehuis met sy houtluike, groot ingangshekke en groen grasperke sonder moeite. Daar staan heelwat motors rond, maar professor Alzoon van Keulen se grysblou Lelike Eendjie val haar dadelik op.

Hulle het skaars uitgeklim of die prof kom aangestap met sy kenmerkende flink stappie. In een oomblik som sy die bekende figuur op: hy het nie veel verander nie; die hare is steeds ylgrys en die brilletjie hang skeef oor die neus; sy pak klere lyk verkreukeld en hy dra sy ou leertas onder sy arm. Hy omhels haar sonder woorde en hou haar dan op 'n afstand en kyk haar lank aan: "Jy lyk heel anders, my liewe Camilla. Jy lyk heel mooier as wat ek kan onthou." Dan kyk hy na Doreen en voordat Ryna hulle bekend kan stel, sê hy met 'n uitgestrekte hand: "Laat my raai …"

3.12 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Op Meeuland het (Attie/Jannerik) saam met Ryna 'n wildevyeboom geplant. (1)

3.13 Vir watter geleentheid is Ryna terug Stellenbosch toe? (1)

3.14 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Jacob het aan die begin gedink dat prof. Van Keulen Ryna se (pa/kêrel) was. (1)

3.15 Voltooi die volgende paragraaf deur elke keer net EEN WOORD in te vul. Skryf slegs die KORREKTE woord langs die vraagnommers (3.15.1 tot 3.15.4) neer.

Hier op Stellenbosch het Ryna besef dat sy vir (3.15.1) ... lief was. Sy het besluit om te gaan (3.15.2) … op Salamanderbaai. Dis waarom sy met Jason Peters gaan praat het. As afskeidsgeskenk het sy vir Janka 'n (3.15.3) … gemaak. Net soos sy gekom het, was dit die (3.15.4) ... wat haar van die Sterretjie af vir oulaas wal toe geneem het. (4 x 1) (4)

3.16 Verduidelik die innerlike konflik wat Ryna beleef het toe sy vir Jacob op die Sterretjie moes groet. Onthou om albei kante van die konflik te noem. (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.17 Ons ken vir Ryna as iemand wat:

- Simpatie met ander het
- Baie kreatief is
- Oor kon begin

3.17.1 Watter EEN van die eienskappe hierbo kom in Ryna se gesprek met Doreen (in die uittreksel) die beste na vore? (1)

3.17.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 3.17.1. Verwys net na Ryna en Doreen se gesprek. (1)

3.18 Gee TWEE redes waarom 'n mens kan sê dat die Kerstyd op Meeuland, waarna Ryna só uitgesien het, eintlik 'n baie hartseer tyd was. (2)

3.19 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.19) neer.

Teen die einde van die roman was dit vir Ryna asof haar twee wêrelde bymekaar gekom het. Dit was omdat Salamanderbaai se mense …

A kon sien hoe die Kaap lyk.
B die Silkwood-kliniek gesien het.
C die Instituut kon sien waar sy eers was.
D toe haar hele lewensgeskiedenis geken het. (1)

3.20 Ryna het aan die begin van die roman haar opinie oor die geheim van Elsabet se baba gehad, maar daardie opinie het ná Janka se ongeluk verander.

Sê wat Ryna se opinie eers was EN dan hoe dit verander het. (2)

3.21 Watter les leer jy oor liefde uit die slot van die roman? (1)
[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 4: *LIEN SE LANKSTAANSKOENE* – Derick van der Walt

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS G

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

… Wouter het vir haar gesit en kyk. Sy wou haar eers pluk, maar toe herken sy die uitdrukking in sy oë. Hy wou ook nie hier wees nie. Hulle het 'n rukkie vir mekaar gesit en kyk. En dit was die begin van hulle paadjie saam.

Hulle het mekaar 'n paar dae later by die tandarts in die sentrum raakgeloop. Haar afspraak was net ná syne. Hy het gewag totdat sy klaar was en haar vir koffie by die Wimpy genooi. Sy kan nou nog nie onthou waarom sy ja gesê het nie. Sy was nie van plan om met enigiemand in hierdie skool *buddy-buddy* te speel nie. Maar hy het haar laat lag, iets wat sy destyds maar min gedoen het.

Hy het met sy mond nog dood van die tandarts se inspuiting sy koffie geslurp en vertel van sy pa in Bloemfontein en van die egskeiding en sy ma wat nie ver genoeg van sy pa kon wegkom nie en van Pretoria wat die Nuwe Begin sou word.

Lien het tot haar verbasing die Joostes se sakke patats ook een vir een op die tafel tussen die tamatiesousbottel en die mosterdhouer vir hom uitgepak. Dit was maklik om met Wouter te praat. Soos nou nog.

Van toe af was sy en Wouter boesempelle. En dit was lekker om 'n ou vir 'n pel te hê.

4.1 Wat was Lien en Wouter se nuwe skool in Pretoria se naam? (1)

4.2 Wouter kon ook nie by die nuwe skool inskakel nie.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

4.3 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.3) neer.

Die Lewensoriënteringstaak oor hulle moontlike loopbane het Lien ongemaklik laat voel omdat sy nie ...

A wou erken dat haar ou lewe verby was nie.
B van Miemie se takies wat sy uitgedeel het, gehou het nie.
C aan haar pa en sy drome vir haar, herinner wou word nie.
D haar plan om drama te studeer met almal wou bespreek nie. (1)

4.4 "En dit was die begin van hulle paadjie saam." (Reël 3)

Wat word bedoel met "hulle paadjie"? (1)

4.5 Waarom was Lien soms onnodig kwaad vir Wouter? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.6 Wouter het vir Lien van sy gesin se Nuwe Begin vertel.

4.6.1 Kies die KORREKTE woord uit dié tussen hakies.

Uit die roman is dit duidelik dat Wouter se *Nuwe Begin* vir hom (makliker/moeiliker) was as wat Lien s'n vir haar was. (1)

4.6.2 Wat lei ons af uit die feit dat Lien op 'n dag na hul ou buurt teruggegaan het? (1)

4.7 Lien se huislike omstandighede was genoeg om haar depressief te maak.

Motiveer hierdie stelling deur te verwys na:

4.7.1 Die gesin se finansiële sake (1)

4.7.2 Die atmosfeer tuis (1)

4.7.3 Haar ouers (1)

4.8 Die bou van enige roman steun swaar op oorsaak en gevolg van gebeure.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (4.8.1 tot 4.8.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
4.8.1	Lien skep die indruk dat sy alles halfhartig doen.	A	Lien laat glip die geleentheid om ondersteun te word, deur haar vingers.
4.8.2	Lien probeer teen onregverdigheid opstaan.	B	Lien besluit om tog maar vir die oudisie vir 'n rol in die skoolkonsert te gaan.
4.8.3	Lien vertrou nie maklik mense nie, bv. die jong predikantjie by hul eerste ontmoeting.	C	Lien verloor haar werk by die koffiewinkel.
4.8.4	Lien sal enigiets doen om Wouter se vriendskap te behou.	D	Lien hoor dat sy nie haar potensiaal moet verwaarloos nie.
		E	Lien skuif haar drome om oorsee te gaan, eenkant toe.

(4 x 1) (4)

4.9 Verduidelik waarom dit vir Lien goed sou wees om Miemie as vriendin beter te leer ken. Gee TWEE feite. (2)

4.10 Hoe voel jy oor die feit dat Lien en Wouter toe nie aan die einde van die roman 'n paartjie was nie? Jy moet jou gevoel motiveer. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.11 Lien se houding teenoor haar nuwe skool was verkeerd.

Wat kon Lien uit haar fout leer? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat daarop volg**.**

TEKS H

Sy sit eers 'n rukkie doodstil met haar oë op die klawers, vroetel dan onseker oor die note.

Toe begin sy speel. Sy sukkel aanvanklik, dan begin sy met meer selfvertroue speel. Toe vat sy die klavier vas en sy spéél. Haar neusvleuels sper en haar linkerhand ruk kort-kort na bo. In 'n ander wêreld, soos Lien dit onthou. Dan herken Lien die musiek. Schubert se "Impromptu" in G-kruis mineur. Dis vir háár. Sy weet dis vir haar. Ná al die jare hoor sy dit weer.

Sy huil en sy het nie eers 'n *tissue* by haar nie. Sy kan haar oë nie van haar ma afhou nie. Sy vee haar gesig aan die dik, wynrooi gordyn af.

Toe die musiek ophou, klap die mense dat die saal dreun. Haar ma sit nog 'n rukkie stil en staan dan stadig op. Sy lyk verleë, maar sy lyk skielik weer soos die ma wat Lien onthou, haar regte ma. Dalk is sy dié slag regtig terug.

Lien glip by die agterdeur uit en staan 'n rukkie in die skaduwees langs die saal. Die lug is vars en sy trek dit diep in haar longe in. Lukas het vandag gras gesny. Sy hoor krieke in die blombedding langs die saal. Sy kyk na die halfmaan wat agter 'n wolk uitloer en die enkele sterre wat dof in die stadslig blink. Sy voel rustig, baie rustig.

4.12 Kies die KORREKTE woord uit dié tussen hakies.

Die konsert en die onthaal agterna speel (in die kliniek se kapel/by Lien se nuwe skool) af. (1)

4.13 Wie se inisiatief het hierdie kultuuraand moontlik gemaak? (1)

4.14 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

In hierdie konsert het Lien die rol van die (vrou wat die skool skoonmaak/ die meisie wat min praat) vertolk. (1)

4.15 Voltooi die volgende paragraaf deur elke keer net EEN WOORD in te vul. Skryf slegs die KORREKTE woord langs die vraagnommers (4.15.1 tot 4.15.4) neer.

Met die oudisie vir hierdie konsert het die verhoog en die gordyne se (4.15.1) … heel eerste Lien se aandag getrek. Op die verhoog het Lien (4.15.2) … in haar hart ervaar. Dis ook deur haar deelname aan die konsert dat sy vir (4.15.3) … beter leer ken het. Hy het haar later gehelp om vir (4.15.4) … 'n karretjie te bou. (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.16 Hoe verskil Christien Jooste se voorkoms (kleredrag/hare) by die konsert van haar voorkoms by die huis? Verwys in jou antwoord na die huis en die konsert. (2)

4.17 Lien het geweet dat haar ma innerlike konflik beleef het toe tannie Bets haar gevra het om vir hulle klavier te speel.

Verduidelik hierdie innerlike konflik. Onthou om albei kante van die konflik te noem. (2)

4.18 Ons ken vir Lien as iemand wat:

- Onselfsugtig is
- Verantwoordelik is
- Sensitief is

4.18.1 Watter EEN van die eienskappe hierbo kom in hierdie uittreksel die beste na vore? (1)

4.18.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 4.18.1. Verwys net na hierdie uittreksel. (1)

4.19 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.19) neer.

Aan die einde van die konsert het Lien rustig, baie rustig gevoel. (Reël 17) Hierdie gevoel vorm 'n **kontras** met haar gevoel aan die begin van die roman. Toe was sy ... .

A bekommerd.
B ontspanne.
C hoogmoedig.
D dankbaar. (1)

4.20 Kyk na die volgende liedjie van Nora Jones waarna Lien geluister het:

In a boat that's built of sticks and hay
We drifted from the shore
*With **a captain** who's too proud to say*
*That **he dropped the oar**.*

Verduidelik, met feite uit die roman, hoe Lien die roeispaan ('oar') opgetel het waar haar ma ('a captain') dit laat val het. (2)

4.21 Waarom is die slot van die verhaal effektief? (1)
[35]

TOTAAL AFDELING A: 35

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord slegs EEN vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

VRAAG 5: *POPPIE – DIE DRAMA* – Elsa Joubert en Sandra Kotzé

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS I

POPPIE. Toe hulle nou later by my huis ook uitkom, toe sien ons nou wat hulle gebedoel het dat die mense nie op straat moet wees nie, dat hulle die mense uit die huise kan uitslaat. As die een by daai deur klop … (*'n Polisieman klop hard teen een van die blikke links. Die ander spelers bondel verward bymekaar.*) … dan klop die ander by die ander deur. (*Speler wat Mosie vertolk, haal pet af, word polisieman, hy klop aan blik regs.*) … Hulle klop jou deurmekaar, wit en swart poeliesse deurmekaar! (*Die twee polisiemanne beweeg in na groep, stamp hulle van mekaar af weg, Plank sluip vinnig na agter, gaan kruip weg.*) … Dan slaat hulle met die kieries en wegkom kan jy nie.

WIT POLISIEMAN. Die man is siek, los hom.

Die twee polisiemanne soek verder na verstekelinge.

MAMA. Bhuti Plank het geskrik toe hy sien hoe die manne in die van gelaai word, en voor hulle by my huis gekom het, het hy gaan wegkruip in die hoenderhok. Hy het op die grond gelê en sinkplate en sakke oor hom getrek, maar die poeliesse het sy voete sien uitsteek en hom daar gekry.

Polisie reageer as hulle hom kry. Hulle pak hom beet, gooi hom dan weer neer.

STONE. Hy het nie baklei nie, net met sy dooie gewig hom teengesit.

5.1 Wie het vir Stone aangemoedig om na die vergadering te gaan waar die staking ('strike') bespreek is? (1)

5.2 Waarom het Poppie uit Lambertsbaai na Nyanga toe getrek? (1)

5.3 Wat sou met Poppie gebeur het as sy in Lambertsbaai aangebly het? (1)

5.4 Verduidelik waarom die inwoners van Nyanga geglo het dat dit op daardie stadium reg was om te staak. Gee TWEE feite. (2)

5.5 Poppie het, vandat sy 'n kind was totdat sy 'n volwasse vrou was, 'n moeilike lewe gehad.

Motiveer hierdie stelling deur te verwys na:

5.5.1 Wat Poppie se ma van haar as jong dogter verwag het (1)

5.5.2 Wat Jakkie gedoen het wat vir Poppie moeilik was (1)

5.5.3 Watter gevolg Jakkie se dade op Poppie se gesinslewe gehad het (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

5.6 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (5.6) neer.

Dink aan Poppie toe sy haar nie gesteur het aan die polisie wat haar gewaarsku het om van die strate af te bly nie. Hierdeur het sy gewys dat sy … was.

A fluks
B bang
C hardkoppig
D gehoorsaam (1)

5.7 "Die man is siek, los hom." (Reël 10)

5.7.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die man na wie die polisie verwys, is (Plank/Stone). (1)

5.7.2 Wat kan jy uit dié polisieman se woorde aflei oor sy houding teenoor die siek man? (1)

5.8 Die kinders het tydens albei opstande (1960 en 1976) vir die grootmense gelag.

Neem vir Plank as voorbeeld. Sê hoe die rede vir die kinders se gelag in 1960 verskil het van die rede vir hul gelag in 1976. (2)

5.9 Die grootmense was by die opstand van 1976 betrokke.

Sê hoekom hierdie stelling WAAR is. (1)

5.10 Die bou van enige drama steun swaar op oorsaak en gevolg van gebeure.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (5.10.1 tot 5.10.4) neer.

KOLOM A	KOLOM B
5.10.1 Poppie-hulle moet as kinders 'n skool en 'n kerk hê.	A Die gesin kan 'n erf kry om 'n huis daarop te bou.
5.10.2 Masjien gaan teken vir die oorlog aan.	B Ouma Hannie verhuis Upington toe.
5.10.3 Stone gaan werk by 'n melkery in Philippi.	C 'n Kind sterf as gevolg van die opstande.
5.10.4 Vukile gaan by Poppie bly.	D Die kinders moet by die ouma gaan bly.
	E Die gesin moet Mdantsane toe verhuis.

(4 x 1) (4)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS J

MAMA. Ek laat nie myne op straat nie. Al wat kind is, was dronk gister. Hulle het die biersale afgebrand, dit was gebreekte bottels en kannetjies wyn en brandewyn wat sommerso op die strate uitloop. En toe kom die poeliesse en die skietery. Maar eers het al wat kind is geloop met die bottel brandewyn of die bottel gin voor die mond asof dit cool drink is.
POPPIE. Maar die kinders wat geskiet is, Mama?
MAMA. Ons kan nie tel nie. Mosie het gehelp met die pellets uithaal uit die kinders se arms waar hulle geskiet is. Party mense sê vyf is dood, party mense sê tien. Hoe kan ons tel? Maar ek self ken nie die kinders wat dood is se mense nie.

Albei plaas gehoorbuise terug op mik.

MOSIE. Woensdag was dit die riots, en Donderdag en Vrydag was dit stiller, en Saterdag het Poppie haar off gevat en huis toe gegaan.
POPPIE. Wat gaan aan, Mama? Wat wil die kinders hê as hulle so breek maak?
MAMA. Jou swaar is nie die swaarste nie, Poppie, dat jou kinders weg is van jou. Maar ons weet nie waar ons kinders is nie. Hulle praat nie met ons nie. Hulle sê nie waar hulle gaan of wat hulle gaan doen nie. Ons is moeg, ons wag heeldag vir die kinders, as hulle vir die dag uitgaan, …

5.11 Hoe het die kinders hulle ontevredenheid by die skole gewys? (1)

5.12 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Met hierdie opstand waarna Mama in reël 1–5 verwys, het die kinders hulle ondersteuning vir die kinders in (Lambertsbaai/Soweto) gewys. (1)

5.13 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Poppie het daarop aangedring dat Bonsile ná Stone se dood moes teruggaan skool toe, want Poppie was bang dat hy ook (sou gaan werk en sterf/by die opstande betrokke sou raak). (1)

5.14 Voltooi die volgende paragraaf deur elke keer net EEN WOORD in te vul. Skryf slegs die KORREKTE woord langs die vraagnommers (5.14.1 tot 5.14.4) neer.

In hierdie opstande was dit vir Poppie se broers moeilik om nie betrokke te raak nie. In die 1976-opstande is Jakkie die (5.14.1) ... van die kinders. Jakkie het gevoel hy gooi nie die klippe teen die nylons of die polisie nie, maar teen die regering en die (5.14.2) … wat dit vir mense so moeilik gemaak het om vrylik rond te beweeg en te werk waar hulle wou. Volgens Mosie het hierdie opstande nie net gegaan oor die onderrig in (5.14.3) … nie, maar oor al die swaar van die ouers. Mama was ontevrede met die kinders se optrede en sy het gevoel dit is arrogant van die kinders om hulself (5.14.4) … te noem. (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

5.15 Verduidelik die innerlike konflik wat Poppie ervaar het toe Mama vir haar sê: "Jou swaar is nie die swaarste nie" (reël 16) as dit by jou kinders kom. Onthou om albei kante van die konflik te noem. (2)

5.16 Verduidelik waarom 'n mens kan sê dat Poppie rustig geraak het aan die einde van die drama. Gee TWEE feite. (2)

5.17 Ons ken vir Poppie as iemand wat:

- By tradisies hou
- Lief vir vrede is
- Godsdienstig is

5.17.1 Watter EEN van die eienskappe hierbo kom in hierdie uittreksel die beste na vore? (1)

5.17.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 5.17.1. Verwys net na hierdie uittreksel. (1)

5.18 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (5.18) neer..

In hierdie drama verteenwoordig Poppie die vrou wat …

A haar kinders moes motiveer om vir hulle regte op te staan.
B in die afwesigheid van 'n pa-figuur alle besluite moes neem.
C tevrede met die paswette was.
D nie haar kinders gedissiplineer het nie. (1)

5.19 Waarom voel 'n mens kwaad vir Jakkie as jy van hom en die polisieman hoor? (1)

5.20 Watter les probeer Mama haar kinders in hierdie drama leer? (1)

5.21 Wat was die doel van Vukile se dood in hierdie drama? Dink in jou antwoord aan Poppie se karakter in die drama. (1)

[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 6: *PALJAS* – Chris Barnard

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS K

4. Katrien, klaar aangetrek, sit 'n skinkbord met vier koffiebekers op 'n tafeltjie langs Hendrik se bed neer. Sy maak hom wakker en sit koffie langs hom neer. Hendrik sit regop. Sy sit die ander beker langs klein Willem se bed neer. Sy vat die orige twee bekers en gaan na 'n ander kamer oorkant die gang. 'n Hees hoenderhaan kraai kort-kort buite. 5

5. Katrien gaan sit op die bed in Emma se kamer en sit Emma se koffie op die bedkassie neer.

Emma lê met haar rug na Katrien toe en dit lyk of sy slaap. Katrien maak haar nie wakker nie. Sy sit haar koffie en drink terwyl sy by die venster uitkyk.
Die haan kraai weer. Dis elke keer of sy stem wil-wil breek. 10

EMMA: Ek gaan nog een môre opstaan en daardie haan met 'n stok doodslaan.

Katrien drink haar koffie.
Dan sit Emma regop en vat haar koffie sonder om te kyk waar dit staan: dis 'n ritueel wat al jare lank dieselfde bly.
Albei sit en drink. 15
Emma is jonk en mooi en maagdelik onskuldig.

KATRIEN: Vandag braai ons weer uit.

6. Hendrik en die twee kinders sit by die kombuistafel brood en konfyt en eet. Hendrik in sy spoorweguniform. Katrien staan en vadoeke uitspoel. Die twee kinders lyk nog nie heeltemal wakker nie. Hendrik sit vir klein Willem en kyk, … 20

6.1 In watter streek/deel van Suid-Afrika is die stasie waar die McDonald-gesin gebly het? (1)

6.2 Waarom het Hendrik gedink dat dit beter vir sy gesin was om op hierdie klein stasietjie te gaan bly? (1)

6.3 Die gesin het aan die begin van die drama 'n swak verhouding gehad.

Motiveer hierdie stelling deur te verwys na:

6.3.1 Wat die oorsaak van die swak verhouding was (1)

6.3.2 Watter invloed die swak verhouding op Emma gehad het (1)

6.3.3 Watter invloed die swak verhouding op Willem gehad het (1)

6.4 Waarom het Katrien haar koffie in Emma se kamer gaan drink? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

6.5 6.5.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Aan die begin van die drama slaap Willem (elke aand/net wanneer hy bang was) in Katrien se bed. (1)

6.5.2 Wat lei ons af oor Katrien se houding teenoor Willem omdat hy in haar bed geslaap het? (1)

6.6 Katrien het gereeld deur die venster na die treine gekyk wat verbyry. Verduidelik die innerlike konflik wat Katrien ervaar het wanneer sy na die treine gekyk het. Onthou om albei kante van die konflik te noem. (2)

6.7 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.7) neer.

Katrien het elke keer wat Frans by hulle huis stilgehou het, vinnig haar voorskoot afgehaal en haar hare netjies gemaak, want sy wou ...

A Hendrik jaloers maak.
B skinderstories laat ophou.
C wys Hendrik kyk mooi na haar.
D altyd op haar beste vir hom gelyk het. (1)

6.8 Katrien sou maklik vir Hendrik los vir 'n verhouding met Frans.

Sê hoekom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

6.9 Die bou van enige drama steun swaar op oorsaak en gevolg van gebeure.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (6.9.1 tot 6.9.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
6.9.1	Katrien is in haarself gekeer.	A	Sy baklei met die dominee.
6.9.2	Katrien spaar geld.	B	Sy sê vir Hendrik om Willem uit te los.
6.9.3	Katrien sê lelike dinge vir Hendrik.	C	Sy praat min./Sy speel nie meer klavier nie.
6.9.4	Katrien laat niemand toe om sleg van haar gesin te praat nie.	D	Sy koop vir haarself oorbelle.
		E	Sy ontstel haar kind.

(4 x 1) (4)

6.10 Deur die loop van die drama het die McDonalds se lewe verander. Wie het daardie verandering begin? (1)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS L

HENDRIK: Demmit maar jy's mooi!
KATRIEN (*uit die veld geslaan)*: Dankie!
HENDRIK: With what shall I compare thee, my dear beloved, but with the morning dew – onthou jy nog, Katrina?
KATRIEN: Ag, Hendrik, jy's stuitig!
HENDRIK: But with the morning dew ... (*Hy probeer die res onthou.*)
KATRIEN: ... on dark petals of the rose.
HENDRIK: Onthou jy? (*Emma lag agter haar hand.*) Dis lank gelede. (*Hy praat met 'n glimlag op sy gesig.)* Maar dis ook nie so lank gelede nie. Thy lips sweet tulips of twilight –
KATRIEN: Nee, wag, dis skoon 'n ander gedig.

Emma giggel nou onbedaarlik.

HENDRIK (*tot Emma*): Ja, jy lag verniet. Vanaand is die aand wat die manne vuis slaan oor jou!

140. Dis sononder. 'n Stuk of vyftig motors, bakkies en 4x4-voertuie staan langs 'n groot sinkskuur in 'n plaat geparkeer met die laaste bietjie lig wat op die dakke weerkaats.

In 'n kort montage sien 'n mens braaivleisvure brand, kinders wat hardloop en skree, mense wat staan en gesels en uitbundig lag, haastige tannies wat skinkborde vol koeksisters aandra, 'n toonbank onder 'n seil-afdak waar die manne driediep staan en luidrugtig bier bestel en na agter toe aangee.

Aan die einde van hierdie montage kom hou Hendrik se motor tussen die ander stil. Hendrik en Nollie klim voor uit; Katrien, Emma en Willem agter.

6.11 Verduidelik waarom Emma daardie aand só gelukkig was. Noem TWEE feite. (2)

6.12 Ons ken vir Hendrik as iemand wat:

- Impulsief is
- Romanties kan wees
- Gou kwaad word

6.12.1 Watter EEN van die eienskappe hierbo kom in hierdie uittreksel die beste na vore? (1)

6.12.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 6.12.1. Verwys net na hierdie uittreksel. (1)

6.13 Waarom is 'n mens verbaas dat die McDonalds besluit het om Volstruisdans toe te gaan? (1)

6.14 Gee TWEE redes hoekom die aand vir die McDonalds 'n groot teleurstelling was. (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

6.15 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die McDonalds wou die Volstruisdans bywoon omdat hulle (Manuel belowe het dat hulle sou gaan/deel van die gemeenskap wou wees). (1)

6.16 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Willem was ná die Volstruisdans gelukkig en tevrede en het op die windpomp gesit en op sy (konsertina/mondfluitjie) gespeel. (1)

6.17 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.17) neer.

Ná die insident by die Volstruisdans het Hendrik aan die gemeenskap bewys dat hy ...

A hulle sou terugkry vir hulle optrede.
B geweet het hy het mag oor hulle.
C 'n eenvoudige, arm mens was.
D 'n beter mens as hulle was. (1)

6.18 Watter les het Emma daardie aand, ná die Volstruisdans toe hulle by die huis kom, vir die gesin geleer? (1)

6.19 Hoe was Katrien se houding teenoor Hendrik aan die begin van die drama in vergelyking met haar houding teenoor hom aan die einde van die drama? Verwys in jou antwoord na die begin en die einde. (2)

6.20 Voltooi die volgende paragraaf deur elke keer net EEN WOORD in te vul. Skryf slegs die KORREKTE woord langs die vraagnommers (6.20.1 tot 6.20.4) neer.

Ná die Volstruisdans het 'n klomp mense na Hendrik se huis toe gery. Sy gesin het daar op die stoep by hom bly staan om te wys dat hulle (6.20.1) … Dit was Ouderling Bothma en Sakkie du Toit wat namens die gemeenskap kom (6.20.2) … maak het. Hendrik het almal uitgenooi om verder saam met hulle te (6.20.3) ... Ons kon sien dat die dorpsmense hulle uiteindelik (6.20.4) … het. (4)

6.21 Waarom, dink jy, is die nar nie meer nodig in die slot van die drama nie? (1)

[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 7: *FIELA SE KIND – DIE DRAMA* – Dalene Matthee

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS M

FIELA: Bly stil, Benjamin, Ma is nog nie klaar gedink nie.

Almal loop bedremmeld die huis in saam met SELLING, *behalwe* FIELA *wat bly sit.*

FIELA (*op band*): Nee, die kind kan nie alleen na die fonteinkloof toe nie. Dit was 'n bang dwaas se uitkoms. Daarby het 'n tier skaars 'n maand gelede weer daar deurgekom en een van die Laghaans se ou slingermaer skape kom vang.

FIELA: (*staan op en gaan na die ander in die kombuis*): Dawid, kry reg jou voete, jy moet dorp toe. Tollie, breek dunhout en pak 'n buitevuur aan vir Ma. Emma, maak kleinvuur in die huis en hang vir ons kos oor. Kittie, loop haal die blik met die naaldgoed. (*Hulle staar haar verskrik aan.*) Benjamin gaan Knysna toe. (SELLING *sit sy hand op* BENJAMIN *se kop.*) Dit kan nie anders nie. Ek het oral gedink en ek kry nie 'n ander pad nie. Maar Saterdag sal hulle hom terugbring, sê ek vir julle. Hoor jy my, Benjamin? Saterdag sal hulle jou terugbring en die Here help hulle as hulle ooit weer hulle pote op hierdie werf sit! Ma stuur jou saam sodat die magistraat en die bosvrou jou kan bekyk en klaar kyk. En Ma belowe jou, jy sal nie nodig hê om jou kop anderkant daardie berg te laat sak omdat jy as 'n Komoetie ingeskryf staan in die Goewerment se boek nie.

7.1 Waarom moes Benjamin daardie Vrydag op Knysna wees? (1)

7.2 Fiela moes die sensusmanne se vrae oor Benjamin beantwoord en sy teenwoordigheid verduidelik (verdedig).

Wat was Fiela se antwoorde en verduideliking(s) op die volgende vrae en/of beskuldigings:

7.2.1 Waar het Fiela vir Benjamin gekry? (1)

7.2.2 Waarom het Fiela Benjamin se teenwoordigheid 'n geheim gehou? (1)

7.2.3 Waarom woon Benjamin nie skool by nie? (1)

7.3 Waarom het Fiela geglo dat Benjamin nie die verlore Boskind kon wees nie? (1)

7.4 "FIELA (*op band*): Nee, die kind …" (Reël 4)

7.4.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die woorde "op band" dui aan dat Fiela (bid/dink). (1)

7.4.2 Wat lei ons uit hierdie spreekbeurt van Fiela af, met ander woorde watter plan probeer Fiela maak? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

7.5 Wat bedoel Fiela as sy sê: "Ek het oral gedink en ek kry nie 'n ander pad nie."? (Reël 11–12) (1)

7.6 Fiela het rede gehad om nie die twee sensusmanne te vertrou nie.

Waarom is hierdie stelling WAAR? Fokus net op dit wat die sensusmanne gesê of gedoen het. (1)

7.7 Die bou van enige drama steun swaar op oorsaak en gevolg van gebeure.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (7.7.1 tot 7.7.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
7.7.1	Die sensusmanne kom haal vir Benjamin met die kapkar.	A	Benjamin word die Van Rooyens se kind.
7.7.2	Lange sê vir Barta watter kind sy moet kies.	B	Lukas kry sy eerste pakslae by Elias.
7.7.3	Nina word geslaan totdat sy sê in watter rigting Lukas weggeloop het.	C	Fiela neem afskeid van haar kind deur sy goed te gaan afgee.
7.7.4	Die magistraat verbied Fiela om naby Benjamin te kom.	D	Fiela kan nie saam Knysna toe gaan nie.
		E	Lukas raak verlief.

(4 x 1) (4)

7.8 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.8) neer.

Benjamin het, soos sy ma belowe het, nooit nodig gehad om skaam te wees omdat hy 'n Komoetie was nie. Dit is ook deur … aan die einde van die roman gesê.

A John Benn
B Barta van Rooyen
C Nina van Rooyen
D Mrs Weatherbury (1)

7.9 Verduidelik, met feite uit die drama, waarom dit onregverdig was om vir Benjamin by Fiela weg te neem en vir die Van Rooyens te gee. (2)

7.10 Waarom, dink jy, kon die magistraat nie anders as om te besluit om Benjamin vir die Van Rooyens te gee nie? (1)

7.11 Gestel Lukas het, nadat die magistraat hom aan die Van Rooyens gegee het, dit reggekry om weg te loop uit die Bos, Lange Kloof toe.

Hoe sou dit die verloop van die drama vir Nina ongelukkig gemaak het? (1)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS N

LUKAS: … As ek reg onthou, het iemand destyds gesê ek moet 'n vis saam terugbring. Moenie huil nie, kyk, ek het die vyf sjielings ook nog. *(Lag en soen haar op die mond.)*

Ligte doof uit met Fiela se stem op band.

FIELA: Ons moes Selling lawe en hom in die kooi sit. Hy het gesê Kittie moet die Bybel bring en vir hom van die verlore seun lees. Maar Kittie het te veel gehuil en toe het Benjamin maar self gelees. Ons het nie 'n vetgemaakte kalf geslag en geëet nie; ons het almal om Selling bly sit en sewe jaar tussen ons losgepraat.

Ligte kom op oor Fiela se werf. Ons hoor 'n gekap op die agtergrond. FIELA *en* SELLING *op verhoog.*

FIELA: (*op band*): Benjamin werk soos 'n man wat honger is en nie genoeg kan kry nie. Ons het die koring in die grond gekry.

SELLING: Die Here is goed, Fiela.

FIELA: Hy's is klaar met die Bos, Selling. Hy sal nie weer teruggaan nie.

SELLING: Daar's 'n hartseer in hom, Fiela.

FIELA: Ek weet, maar dit sal regkom. (*Gekap sterk op. Sy roep*.)
Benjamin, jy gaan nie met hierdie ding op die vangdam op nie! Die dam is drie keer groter en drie keer dieper as toe jy hom laas gesien het.

7.12 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Lukas het besluit om na die Komoeties toe terug te gaan nadat hy gehoor het (dat Elias hom soek/van Dawid se dood). (1)

7.13 In reël 2 verwys Lukas na "vyf sjielings".

Waarom het Fiela dit jare gelede vir hom gegee om saam te neem Knysna toe? (1)

7.14 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Selling wou die verhaal van die verlore seun hoor omdat dit hom aan (Lukas/Tollie) laat dink het. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

7.15 Voltooi die volgende paragraaf deur elke keer net EEN WOORD in te vul. Skryf slegs die KORREKTE woord langs die vraagnommers (7.15.1 tot 7.15.4) neer.

Fiela en Selling kon sien dat Lukas nie homself was nie. Sy probleem was dat hy op (7.15.1) … verlief was. Dit was 'n verbode liefde omdat hy gedink het dat hierdie meisie sy (7.15.2) … was. Dit was vir hom belangrik om uit te vind wie hy werklik was. Daarom het hy besluit om weer die twee wêrelde van sy kinderdae op te soek: eers (7.15.3) … waar hy nou is en toe weer die (7.15.4) … waar die Van Rooyens was. (4)

7.16 Verduidelik die innerlike konflik wat Fiela beleef het toe Lukas na sewe jaar daar gestaan het – treë van haar af. Onthou om albei kante van die konflik te noem. (2)

7.17 Ons ken vir Selling as iemand wat:

- Help waar hy kan, ten spyte van sy sieklikheid
- Vir Fiela kon raad gee
- Geweet het wat in sy kinders se harte aangaan

7.17.1 Watter EEN van die eienskappe hierbo kom in hierdie uittreksel die beste na vore? (1)

7.17.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 7.17.1. Verwys net na hierdie uittreksel. (1)

7.18 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.18) neer.

Dit was vir Lukas belangrik om te leer roei sodat …

A Selling trots op sy seun kan wees.
B John Benn hom as roeier sou kon aanstel.
C Armstrong hom kon vra om na die spookskip te roei.
D Kaliel September hom meer vir sy dienste kon betaal. (1)

7.19 Dink aan Lukas se gesprek met Fiela net ná hierdie uittreksel.

Noem TWEE dinge waaroor Lukas met Fiela gepraat het. (2)

7.20 Lukas het by twee geleenthede vir Barta gevra of hy haar kind is.

Hoe het Barta se antwoord tydens sy eerste besoek aan hulle verskil van haar antwoord tydens sy tweede besoek? Verwys in jou antwoord na al twee besoeke. (2)

7.21 Watter les, dink jy, het Barta in hierdie drama geleer uit dit wat tussen haar en Lukas gebeur het? (1)
[35]

TOTAAL AFDELING B: 35

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING C: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE die volgende kortverhale.

VRAAG 8: *SPIEËLBEELDE*

8.1 **'VEGVLIEËNIER VIVIAN' – Francois Geringer**

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS O

"Goeg, jou patat!" val sy hom onmiddellik aan. Dan lag sy verleë toe sy omkyk en 'n netjies geklede weermagoffisier sien skater vir haar verleentheid.

Hy kry haar egter ook jammer en om haar enige verdere verleentheid te spaar, skets hy vir haar oorsigtelik die werking van die ystervuis van die lugmag.

Sy is egter meer geïnteresseerd as wat hy dink en dit is nie lank nie of hy moet alles tot in die fynste besonderhede beskryf.

Die offisier laat haar toe om die stuurstang liggies te hanteer. 'n Wonderlike gewaarwording skop in haar nes. "Die wonderwerk gaan deel van my toekoms word," besluit sy daar en dan, min wetende dat haar onmiddellike toekoms juis as gevolg daarvan nie juis teerpad en afdraande sou wees nie.

Sy raak eers weer van John se bestaan bewus toe sy haar voete op die aarde neersit.

"As ek 'n keuse moet maak, sal dit seker vlieg wees wat gaan wen," dink sy terwyl sy emosioneel terugkyk na die magtige mensgemaakte masjien.

Terwyl sy die aansoekvorm, om tot die vliegskool toegelaat te word, onder haar arm vasknyp, laat sy uitgelate van haar hoor: "Dink net! Om so vry soos 'n voël hoog deur die lug te kan vlieg. Dit moet fantasties wees! Hoekom doen jy nie ook aansoek nie, dan kan ons saam deur die kursus gaan en …"

8.1.1 Waar speel hierdie eerste ontmoeting van Vivian met die ystervuis van die lugmag af? (Reël 5–6) (1)

8.1.2 Wat word bedoel met die volgende woorde oor Vivian se toekomsplanne?

"… nie juis teerpad en afdraande sou wees nie." (Reël 12–13) (1)

8.1.3 Daar was sekere dinge oor Vivian se opleiding waarvan sy nie geweet het toe sy daardie dag besluit het wat sy wou word nie.

Motiveer hierdie stelling deur te verwys na die:

(a) Fisiese uitdaging (1)

(b) Emosionele uitdaging (1)

(c) Diskriminasie (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8.1.4 Watter deel van Vivian se opleiding was vir haar die maklikste? (1)

8.1.5 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (8.1.5) neer.

Vivian se medevlieëniers mag dalk anders gedink het, maar vir haar was hulle soos ...

A mentors.
B vyande.
C broers.
D leiers. (1)

8.1.6 Verduidelik waarom 'n mens kan sê dat Vivian reg was toe sy gesê het dat sy 'n goeie vegvlieënier is. Gee TWEE feite. (2)

8.1.7 Wat het in die aantrekkamer tussen Vivian en die res van die span gebeur wat 'n mens vir Vivian laat jammer voel? (1)

8.1.8 Die bou van enige kortverhaal steun swaar op oorsaak en gevolg van gebeure.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (8.1.8(a) tot 8.1.8(d)) neer.

KOLOM A	KOLOM B
(a) Vivian besluit wat sy na skool wil doen.	A Vivian besef wat oorlogvoering vir haar inhou.
(b) Die mans wat nie gekeur is om die kursus te voltooi nie, is veral negatief teenoor Vivian.	B Vivian wonder of al haar harde werk die moeite werd is.
(c) Die vyand beplan 'n verrassingsaanval.	C Vivian kry die opdrag om uit die gevegsone te bly.
(d) Vivian red die kaptein se lewe.	D John, Vivian se vriend, ondersteun haar nie.
	E Vivian word uiteindelik op gelyke voet aanvaar.

(4 x 1) (4)

8.1.9 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (8.1.9) neer.

Toe kaptein Leon Swart met haar gepraat het nadat sy die eerste vliegtuig afgeskiet het, het sy ... in sy stem gehoor.

A vrees
B begrip
C verwyt
D dankbaarheid (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8.1.10 Verduidelik die uiterlike konflik tussen Vivian en haar kaptein toe hy die instruksies vir die aanvalsplan gegee het. Verwys na albei karakters. (2)

EN

8.2 **'VEERTIG SINKPLATE TEEN DIE SUIDEWIND' – Dana Snyman**

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS P

Ons klim uit my bakkie, ek en Johannes. Ek kuier 'n paar dae by my pa op Ventersdorp, en Johannes, wat al 'n ruk by my pa werk, het gevra of ek nie vir hom 'n rol ogiesdraad hier kan kom aflaai nie. My pa het die pakkamer skoongemaak en besluit Johannes kan maar die rol draad kry.

Johannes wil 'n hoenderhok met die ogiesdraad bou. Ons lig dit van die bakkie en dra dit oor Johannes se skoongevede werf. In die hoek van die werf staan reeds vier bloekomlote ingeplant – die skelet van 'n hok waarvoor Johannes nog die hoenders moet kry. Die hond het hy darem al. Hy is maer en geel en lê langs 'n pampoenrank in die buitekleinhuisie se skadu, met 'n vraagteken vir 'n stert, en 'n halsband om die nek, vas aan 'n ketting, wat weer om 'n draad vas is wat laag oor die lengte van die werf gespan is.

Aan die een kant van die draad het die hond al 'n hol paadjie uitgedraf. Ons laat val die rol ogiesdraad op die grond.

Ek gaan staan langs Johannes se huis. Dis 'n sinkkaia, of soos dit in die township genoem word 'n *makuku*.

"Waar kry jy al die sinke, hè, Johannes?" vra ek.

"Ek kry hulle so bietjies-bietjies," antwoord hy. "Potch se kant toe. Lichtenburg se kant toe.

8.2.1 Wat was Johannes se regte naam? (1)

8.2.2 Die verteller se pa was nie suinig nie.

Sê hoekom hierdie stelling WAAR is. (1)

8.2.3 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die nommerplaat wat Johannes bokant sy deur gehang het, was om (sy adres aan te dui/sommer net grênd te lyk) en dit het sy huis anders as die ander huise gemaak. (1)

8.2.4 Watter verskil het die verteller opgemerk tussen sy of sy pa se leefwyse aan die een kant en van dié van Johannes aan die ander kant? (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8.2.5 Johannes het die verteller ingenooi.

(a) Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die (Bitter Lemongroen deur/wynrooi bank) in Johannes se huis het vir die verteller aan die verlede laat dink. (1)

(b) Wat lei ons uit hierdie ou herinneringe van die verteller af? (1)

8.2.6 Voltooi die volgende paragraaf deur elke keer net EEN WOORD in te vul. Skryf slegs die KORREKTE woord langs die vraagnommers (8.2.6(a) tot 8.2.6(d)) neer.

Die verteller het Johannes se ware identiteit ontdek toe hy die 8.2.6(a) … teen Johannes se muur gesien het. Johannes het dit by 'n 8.2.6(b) … gekry. In Johannes se huis het hy ook 'n foto van Johannes se gunstelingsokkerspan, 8.2.6(c) … gesien. Johannes het die verteller aangespreek as 8.2.6(d) … as 'n teken van respek en eerbied. (4 x 1) (4)

8.2.7 Ons ken die verteller in hierdie verhaal as iemand wat:

- Nuuskierig is
- Fyn detail raaksien
- Help waar hy kan

(a) Watter EEN van die eienskappe hierbo kom in reël 1 tot 3 die beste na vore? (1)

(b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 8.2.7(a). Verwys net na reël 1 tot 3 van hierdie uittreksel. (1)

8.2.8 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Dit was duidelik dat Johannes (skaam/trots) was om sy huis vir die verteller te wys. (1)

8.2.9 Verduidelik waarom die verteller aan die einde van die kortverhaal dankbaar behoort te wees dat hy daardie dag by Johannes se huis was. Gee TWEE feite. (2)

8.2.10 Waarom, dink jy, word daar so baie op die detail in en om die huis gefokus? (1)

8.2.11 Waarom pas die titel van die kortverhaal perfek by die inhoud van die verhaal? (1)

[35]

TOTAAL AFDELING C: 35

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE die volgende gedigte.

VRAAG 9: *VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL*

9.1 **'EK HET 'N HUISIE BY DIE SEE' – HA Fagan**

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

EK HET 'N HUISIE BY DIE SEE – HA Fagan

1 Ek het 'n huisie by die see. Dis nag.
2 Ek hoor aaneen, aaneen die golwe slaan
3 teenaan die rots waarop my huisie staan
4 met al die oseaan se woeste krag.
5 Ek hoor die winde huil – 'n kreun, 'n klag,
6 soos van verlore siele in hul nood
7 al dwalend, klagend, wat in graf en dood
8 geen rus kon vind nie, maar nog soek en smag.

9 My vuurtjie brand, my kersie gee sy lig.
10 Ek hoor dan maar hoe loei die storm daarbuite,
11 ek hoor hoe ruk die winde aan my ruite;
12 hierbinne is dit veilig, warm en dig.

13 Kom nag, kom weer en wind, kom oseaan –
14 dit is 'n rots waarop my huisie staan.

9.1.1 Watter LETTERLIKE inligting kry ons uit die gedig se titel? (1)

9.1.2 Watter tipe spreker het ons in hierdie gedig? (1)

9.1.3 "Ek hoor **aaneen, aaneen** die golwe slaan" (Reël 2)

Waarom herhaal die spreker die woord "aaneen"? (1)

9.1.4 Watter TWEE natuurdinge word in reël 1–8 beskryf? (2)

9.1.5 Kies die letterkundige begrip in KOLOM B wat by die aanhaling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (9.1.5(a) tot 9.1.5(c)) neer.

KOLOM A	KOLOM B
(a) "Ek hoor die winde huil" (reël 5)	A alliterasie
(b) "<u>s</u>oek en <u>s</u>mag" (reël 8)	B metafoor
(c) "hoe loei die storm daarbuite" (reël 10)	C personifikasie
	D klanknabootsing

(3 x 1) (3)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

9.1.6 Waarom word die aandagstreep in reël 5 gebruik? (1)

9.1.7 Waarmee word die wind in hierdie gedig vergelyk? (1)

9.1.8 Gee 'n voorbeeld van assonansie uit reël 7. Dui die assonerende klanke duidelik aan. (1)

9.1.9 Watter sintuig word in die gedig beklemtoon? (1)

9.1.10 Wat impliseer die woorde "loei" (reël 10) en "ruk" (reël 11) oor die wind? (1)

9.1.11 Die spreker in hierdie gedig is baie bang.

Sê hoekom die stelling ONWAAR is. (1)

9.1.12 Verduidelik watter rol die vuurtjie en die kersie in die spreker se huis speel. (1)

9.1.13 Waarom is daar so baie verkleinwoorde (huisie, kersie, vuurtjie) in hierdie gedig? (1)

9.1.14 Watter boodskap het jy uit die laaste versreël van hierdie gedig gekry? (2)

EN

9.2 **'DIE BOODSKAPPER' – Peter Snyders**

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

DIE BOODSKAPPER – Peter Snyders

1 Die aandster vonkel soe speels vanaand
2 was daai 'n knipoeg
3 van jou
4 na my?

5 Djy is soe naby
6 soes die helderste ster
7 djy's die spoed van 'n gedagte
8 weg van my

9 Ek los 'n boodskap
10 by Venus vir jou –
11 as djy yt jou aandklas
12 kom, stiek yt jou hand
13 haal dit af:

14 dis die briefie
15 met die soentjie
16 op die omslag

9.2.1 Wat is die boodskap wat die spreker vir die geliefde wil stuur? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

9.2.2 Teen watter tyd van die dag moet die boodskap gestuur en ontvang word? (1)

9.2.3 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (9.2.3) neer.

"Djy is soe naby
soes die helderste ster" (reël 5 en 6) is 'n voorbeeld van ...

A metafoor.
B vergelyking.
C assonansie.
D personifikasie. (1)

9.2.4 Waarom was dit slim van die digter om reël 3 en reël 4 in te keep? (1)

9.2.5 Vul die ontbrekende woorde in. Skryf slegs die vraagnommers (9.2.5(a) tot 9.2.5(c)) en die antwoord neer.

Die spreker spreek sy geliefde aan terwyl hy na die (9.2.5(a)) … kyk. Hy maak gebruik van 'n (9.2.5(b)) … vraag om haar te vra of sy vir hom (9.2.5(c)) … het. (3)

9.2.6 Wat beteken dit dat die geliefde "die spoed van 'n gedagte" (reël 7) weg van die spreker is? (1)

9.2.7 Waaruit kan jy aflei dat die spreker se geliefde 'n student is? (1)

9.2.8 Waarom word die boodskap juis by Venus gelos? (1)

9.2.9 Kies die KORREKTE antwoord dié tussen hakies. Skryf slegs die vraagnommer (9.2.9) en die antwoord neer.

Die funksie van die dubbelpunt in reël 13 is om (die spreker se direkte woorde/'n verduideliking) aan te dui. (1)

9.2.10 Wat is die "dit" waarna in reël 13 verwys word? (1)

9.2.11 Hoe sou die spreker se geliefde weet watter boodskap die regte een is? (1)

9.2.12 Die spreker probeer baie romanties wees. Hoekom sê jy so? (1)

9.2.13 Haal uit strofe 3 aan om aan te dui wie die boodskapper is na wie die titel verwys. Dui die boodskapper duidelik aan. (1)

9.2.14 Waarom kan ons sê dat die spreker 'n realistiese interpretasie gegee het van die ster wat vonkel? (1)

9.2.15 Waarom is die spelling in hierdie gedig anders as wat jy in die Afrikaansklas leer? (1)

[35]

TOTAAL AFDELING D: 35
GROOTTOTAAL: 70

Kopiereg voorbehou